

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปรากฏการณ์ของปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม เหล่านี้ นับว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ทุกคนมีการรับรู้และอาจจะประสบพบเห็นปัญหาอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน ผ่านข่าวเหตุการณ์ที่ปรากฏตาม หน้าหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต หรือวิทยุกระจายเสียง ทั้งนี้หากพิจารณาสาเหตุหลัก “ปัญหาความยากจน” ซึ่งจัดอยู่ในประเภทปัญหาเชิงโครงสร้าง คงสะท้อนถึงความซับซ้อนของเหตุการณ์ปัญหาต่าง ๆ ในแต่ละมิติได้เป็นอย่างดี

ปัญหาความยากจน เป็นปัญหาที่ภาครัฐทุกยุคทุกสมัย พยายามแก้ไขให้ทุเลาเบาบางลงหรือหมดไป โดยเฉพาะรัฐบาลสมัย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ปัญหาความยากจนถูกหยิบยกขึ้นเป็นวาระแห่งชาติ ที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน แก้ไขเพื่อให้ทุกพื้นที่หายจนหรือมีรายได้พอเพียงกับรายจ่าย ไม่ต้องย้ายถิ่นเปลี่ยนที่เพื่อหางานทำ ส่วนหนึ่ง คือ การสร้างงานหรือเสริมสร้างความสามารถทางด้านอาชีพ บนพื้นฐาน ความรู้ ทักษะ ความสามารถและภูมิปัญญาที่คน ชุมชน มีความสัมพันธ์อยู่เดิม ผ่านโครงการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product : OTOP)

ทั้งนี้ผลจากโครงการดังกล่าว สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (Thailand development intitude research : TDRI) ระบุว่าสามารถเพิ่มรายได้ต่อครัวเรือนร้อยละ 10 และสามารถลดการว่างงานในชุมชนชนบทอย่างชัดเจน (อ้างถึงใน นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2546) ส่งผลให้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สัดส่วนของ คนจน ลดลงจากปี 2543 ที่มีถึงร้อยละ 21.3 (12.8 ล้านคน) เหลือร้อยละ 12 (7.5 ล้านคน) ในปี 2547 (เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2548 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) แต่เมื่อพิจารณารายได้ต่อครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น ของยอดขายหรือการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ จากข้อค้นพบของ ประภาส ปิ่นตบแต่ง และพยุงค์ คชสวัสดิ์ กลับพบว่า กลุ่มธุรกิจส่วนบุคคลที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprise : SMEs) ที่เข้าร่วมโครงการมียอดเพิ่มขึ้นมากที่สุดถึงร้อยละ 75 ส่วนกลุ่มเปี่ยม ซึ่งหมายถึง กลุ่มที่เกิดจากการจดทะเบียน เพื่อให้สอดคล้องกับเงื่อนไขการรับการสนับสนุนจากรัฐ แต่มาจากกิจการส่วนตัวและให้ลูกจ้างมาเป็นสมาชิกของกลุ่ม มียอดขายเพิ่มขึ้น

ร้อยละ45 ในขณะที่กลุ่มแท้ ซึ่งหมายถึง ชาวบ้านที่รวมตัวกันในลักษณะกลุ่มหรือองค์กรชุมชนพบว่า ยอดขายเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ15 (อ้างถึงใน นวลน้อย ตริรัตน์, 2548)

การค้นพบดังกล่าว สะท้อนให้เห็นข้อเท็จจริงประการหนึ่งว่า การจัดการความรู้ทางด้านอาชีพ ซึ่งหมายถึง การใช้ความรู้ การสร้างความรู้ การส่งต่อความรู้ การส่งเสริมความรู้ และการสืบสานความรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยชาวบ้านหรือครัวเรือนที่รวมตัวกันในลักษณะกลุ่มหรือองค์กรชุมชน ยังคงมีจำกัด ที่จะนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องหรือเหมาะสมกับความต้องการของตลาดได้อย่างกลุ่ม SMEs และกลุ่มกิจการส่วนตัว ถึงแม้ว่าความสามารถทางด้านอาชีพบางอาชีพ ที่ชาวบ้านรวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชนในขณะนี้ อย่างหัตถกรรมพื้นบ้าน การจักสานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ จะมีความสัมพันธ์กับชาวบ้านมานานกว่า 4,000 ปี เป็นความสัมพันธ์ที่กล่าวได้ว่า “ทุกคนต้องเรียนรู้วิธีการทำเครื่องจักสาน สืบทอดกันมาเพื่อจะได้นำมาใช้ในชีวิตของตนและครอบครัวในภายภาคหน้า” (ราชวดี งามสง่า, 2535) แต่ก็ไม่มีองค์กรชุมชนเท่านั้น ที่จัดการความรู้ทางด้านอาชีพของตน จนสามารถมีรายได้ที่ต่อเนื่อง เพียงพอแก่การเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว

ทั้งนี้เพราะโดยทั่วไป กลุ่มหรือองค์กรชุมชนจะเน้นใช้ความรู้ ที่ได้รับการส่งเสริมให้มีการ สืบสานต่อกันมาจากบรรพบุรุษ หรือไม่ก็ได้รับการฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานนอกภาครัฐ มากกว่าที่กลุ่มหรือองค์กรชุมชนจะสร้างความรู้

การใช้ความรู้ ส่งเสริมความรู้ สืบสานความรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยไม่มีการสร้างความรู้ใหม่ ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ หรือบริบทชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไป สถานการณ์หรือบริบทชุมชนที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดขึ้นของความรู้ชุดใหม่ ที่เข้ามาทดแทนชีวิตหัตถกรรม เป็นความรู้ในเรื่อง ระบบตลาด โดยเฉพาะในด้านที่ว่า การซื้อขายผ่านระบบตลาด จะเกิดความสะดวกรสบาย ทำให้การแลกเปลี่ยนมิได้กระทำขึ้นเพื่อการดำรงชีวิตโดยตรงอีกต่อไป หากแต่ต้องผ่านสื่อกลางที่เป็นเงินตรา ซึ่งมีอัตราประโยชน์เชิงการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจสูง เพราะสามารถเปลี่ยนรูปเป็นผลผลิตที่หลากหลายและใช้สะสมได้ ชุมชนจึงเปลี่ยนจากการขายผลผลิตเพียงเพื่อให้ได้สิ่งจำเป็นอื่นในการดำรงชีวิตเท่านั้น สู่การขายผลผลิตที่มุ่งเน้นกำไร แต่ด้วยความรู้และอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกัน ชุมชนที่ทำผลผลิตหัตถกรรมจึงประสบปัญหาการขายผลผลิตในระบบตลาด โดยถูกลดราคาผลผลิต

ในอีกด้านหนึ่งนั้นอธิบายได้ว่า เกิดจากความสามารถในการทดแทนของผลผลิตที่มาจากโรงงาน และ/หรือ การซื้อขายผ่านตลาดที่มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าเข้ามาแข่งขัน จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ยุคของการผลิตเพื่อใช้เองสิ้นสุดลงในหลายส่วนของวิถีชีวิตหัตถกรรม

นอกจากนั้น การขาดช่วงเวลาที่แบบแผนของการผลิตที่เป็นแบบเดิมจากการทำงานตามระบบการผลิตสมัยใหม่ ก็ไม่เอื้อต่อการทำหัตถกรรมอีกต่อไป รวมไปถึงระบบโรงเรียนที่เข้ามาในชุมชนที่ดึงคนรุ่นใหม่ออกจากวิถีชีวิตแบบเดิมไปพร้อมกัน ในขณะที่เดียวกันความรู้ชุดใหม่ที่เข้าสู่ชุมชน ก็มีได้มีการ บูรณาการเข้ากับความรู้ที่เป็นชุมชนเดิมและไม่ได้มีการเชื่อมโยงเข้าสู่วิถีชีวิต ในทางที่จะทำให้เกิดความพอเพียงทางเศรษฐกิจได้ อีกทั้งชุมชนก็ไม่สามารถเป็นเจ้าของความรู้ แต่ต้องเป็นผู้รับความรู้ นั่นคือ คอยรับความรู้และยอมต่อความรู้ โดยความรู้ที่ถูกทำให้ชอบธรรมขึ้นในชุมชนและสังคมทั่วไป ด้วยเหตุผลทั้งหมดนี้จึงทำให้ทุนความรู้ และภูมิปัญญาของชุมชนหยุดชะงักไปไม่สามารถ “เพิ่ม เสริม เติม ต่อ” ให้เป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ ๆ ได้ (นภาพร หนะวานนท์ อ้างถึงใน เอกสารสัมมนาวิชาการ วันสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2546)

เมื่อความสามารถในการจัดการความรู้ทางด้านอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขปัจจัยดังกล่าวข้างต้น การเสริมสร้างความสามารถทางด้านอาชีพโดยชุมชนบนพื้นฐานของความรู้ ทักษะ ความสามารถและภูมิปัญญา ที่คนและชุมชนมีความสัมพันธ์อยู่เดิมเท่านั้น จึงกล่าวได้ว่าไม่สามารถแก้ปัญหาความยากจนได้ดังที่รัฐบาลมุ่งหวัง ในขณะเดียวกันก็อาจจะนำไปสู่สถานการณ์ที่ก่อให้เกิดหนี้สินแก่ชาวบ้านมากขึ้น ชาวบ้านมีความยากจนมากขึ้น

ดังนั้นการจัดการความรู้ เพื่อความเข้มแข็งในอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านของครัวเรือนในชุมชน ควรเริ่มต้น จากการเปิดพื้นที่ให้ความรู้ที่ ครัวเรือนในชุมชนเป็นผู้สร้างได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างความรู้ในสังคมสมัยใหม่ โดยการนำความรู้สมัยใหม่เข้ามาบูรณาการกับความรู้สมัยเดิมของชุมชน ระบบความรู้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งที่คนจำเป็นต้องมี เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับอาชีพของชุมชน โดยระบบความรู้นี้ มิใช่เป็นเพียงการนำความรู้เดิม ที่สามารถสนองตอบต่อความต้องการของชุมชนในยุคก่อนเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจเพื่อการค้าเท่านั้น แต่ต้องเป็นระบบความรู้ที่มีการนำความรู้สมัยใหม่เข้ามาบูรณาการไม่มีชุมชนใด ที่สามารถดำรงอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านได้ด้วยระบบความรู้เดิมเท่านั้น เช่นเดียวกันไม่มีชุมชนใดที่มีแต่ความรู้ใหม่โดยแท้ โดยปราศจากความรู้เดิม ดังนั้นสิ่งที่เรียกว่า การบูรณาการความรู้ คือ การนำความรู้ทั้งใหม่และเก่า มาหลอมรวมให้เกิดความรู้ใหม่ ที่สามารถสนองตอบต่อความต้องการของคนยุคใหม่ อาชีพของชุมชนจึงจะเกิดความเข้มแข็ง ระบบความรู้ใหม่ มีแนวโน้มจะเป็นระบบความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตแต่ละประเภท รวมไปถึง การแลกเปลี่ยนหรือการขายผลผลิต การทำให้ชุมชนมีอำนาจอิสระทางความรู้ สามารถเข้าถึงความรู้สมัยใหม่อย่างรู้เท่าทัน และสามารถปรับเปลี่ยนหรือบูรณาการความรู้ที่มีอยู่เดิม กับความรู้ใหม่จะนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลและ

องค์กรภายนอกอย่างเสมอภาค (นภาพรณ์ หะวานนท์ อ้างแล้วถึงใน เอกสารสัมมนาวิชาการ วันสมเด็จพระรัตนราชสุตาสยามบรมราชกุมารี, 2546)

องค์กรชุมชนจักษณผลิตภณทไมไ่บางเจาฉา อําเภอโพธิทอง จังหวัดอ่างทอง นับวา ใช้องคกรหนึ่งทีประสบความลําเรีจในการจัดการควมรู้ระดับครวเรือนไ้เป็นผู้ประกอบอาชีพ ผลิตภณพื้นบ้านการจักษณผลิตภณทไมไ่ กล่าวคือ บางเจาฉา เป็นชุมชนเกาแกกวา 230 ปี (นับจากปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา ปี 2310) ซึ่งจากประวัติการก่อตั้งชุมชนพบว่า เดิมเคยเป็น หมู่บ้านเกษตรกรรมทีมีการทำนาเป็นอาชีพหลัก และมีการจักษณเป็นอาชีพเสริมมาตั้งแต่สมัย กรุงศรีอยุธยา แต่ด้วยสภาพแวดล้อมทีแปรเปลี่ยน ขาดความเหมาะสมในการทำนา ชุมชนบางเจา ฉาจึงเปลี่ยนการจักษณ จากเดิมเป็นเพียงอาชีพเสริมมาเป็นอาชีพหลัก และมีการจัดการใน รูปแบบขององค์กรชุมชนทางด้านอาชีพมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน ชุมชนบางเจา ฉาได้รับการยอมรับว่าเป็นแหล่งผลิตเครื่องจักษณไมไ่มากทีสุดในประเทศ และมีชื่อเสียงมาก ทีสุดอีกด้วย (อมรรัตน์ ทิพย์เลิศ, 2548)

เมื่อพิจารณาจากระยะเวลาในการผลิตเครื่องจักษณทีดี คุณภาพของผลิตภณที ีได้รับการยอมรับทั้งในและต่างประเทศทีดี มีการจัดการด้วยระบบของคกรชุมชนทีดีหรือเป็นแหล่ง ผลิตเครื่องจักษณทีมากที่สุดทีดี เหล่านี้ต่างสะท้อน ไ้เห็นเป็นเบื้องต้นวาพื้นที่ศึกษา มีการ จัดการควมรู้ทางด้านอาชีพผลิตภณพื้นบ้านอยู่ตลอดเวลา

ดังนั้นจึงเป็นทีน่าสนใจวา ผู้ประกอบอาชีพระดับครวเรือน ภายในองค์กรชุมชนจักษณ ผลิตภณทไมไ่บางเจาฉา มีการจัดการควมรู้ทางด้านอาชีพผลิตภณพื้นบ้านกันอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์หรือบริบทชุมชนทีเปลี่ยนแปลงไป และใน ขณะเดียวกันมีปัจจัยใดบ้างทีมีผลต่อความสามารถในการจัดการควมรู้ของครวเรือนผู้ประกอบ อาชีพผลิตภณพื้นบ้าน

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษากระบวนการจัดการควมรู้ระดับครวเรือนของผู้ประกอบอาชีพ ผลิตภณพื้นบ้าน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทีมีผลต่อความสามารถในการจัดการควมรู้ของครวเรือน ผู้ประกอบอาชีพผลิตภณพื้นบ้าน

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านพื้นที่

องค์กรชุมชนจักษานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่บางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง (โดยมีหน่วยวิเคราะห์ในระดับครัวเรือน)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งที่จะศึกษาถึง การจัดการความรู้ระดับครัวเรือนของผู้ประกอบอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้าน ตามที่องค์กรชุมชนจักษานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่บางเจ้าฉ่า ระบุไว้ 3 ระดับความสามารถ อันได้แก่ ระดับความสามารถดีมาก ระดับความสามารถดี และระดับความสามารถพอใช้ ทั้งนี้แต่ละระดับความสามารถจะเน้นวิเคราะห์ สังเคราะห์ ผ่านขอบเขตเนื้อหาสำคัญ 2 ประการ คือ

1. วิเคราะห์ สังเคราะห์ ผ่าน “กระบวนการจัดการความรู้” ซึ่งมีด้วยกัน 5 ปฏิบัติการ (Action) สำคัญ คือ การใช้ความรู้ การสร้างความรู้ การสั่งสมความรู้ การส่งเสริมความรู้ และการสืบสานความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. การศึกษานี้ยังมุ่งศึกษา และวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการจัดการความรู้ของครัวเรือนของผู้ประกอบอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านแต่ละระดับความสามารถ โดยเน้นวิเคราะห์ผ่านปัจจัยทางด้านความสนใจของราชวงศ์ ทุนทางสังคม อายุ ประสบการณ์ภูมิหลัง ผู้นำชุมชนหรือผู้นำกลุ่ม รายได้ การตลาด แหล่งทุน และการสนับสนุนของภาครัฐ

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

องค์กรชุมชนจักษานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่บางเจ้าฉ่า หมายถึง กลุ่มที่ประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีความสามารถและประกอบอาชีพทางด้านหัตถกรรมพื้นบ้านประเภทการจักสานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ ซึ่งอาศัยอยู่ในตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

หัตถกรรมพื้นบ้าน หมายถึง สิ่งประดิษฐ์ที่ครัวเรือนภายในองค์กรชุมชนจักษานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่บางเจ้าฉ่า สร้างขึ้นด้วยมือเป็นสำคัญ ในขณะเดียวกันก็คำนึงถึงความประณีตใน

การประดิษฐ์ โดยแสดงออกถึงความสวยงามของศิลปะไว้ในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างหลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะการใช้งาน

การจัดการความรู้ หมายถึง การจัดการความรู้เป็นกระบวนการเพิ่มความรู้ ทักษะการ จักสานด้วยการใช้ สร้าง สังสม ส่งเสริม และ สืบสานความรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีการ ดำเนินการร่วมกันภายในครอบครัว มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) ระหว่างกันที่ เป็นวงจรอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่า และเป็นการเพิ่มทุนทางปัญญาโดยถือเป็นการ ยกระดับทั้งความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) และความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เพื่อให้ เกิดการพัฒนาความสามารถในการผลิตหัตถกรรมพื้นบ้านได้อย่างสม่ำเสมอ เป้าหมายคือการ พัฒนาความสามารถในการผลิตและพัฒนาคนหรือพัฒนาครอบครัวช่วยให้ครอบครัวเป็น ครอบครัวเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีความรู้และกระบวนการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือ

กระบวนการจัดการความรู้ หมายถึง ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันอยู่ระหว่าง การใช้ความรู้ การสร้างความรู้ การสังสมความรู้ การส่งเสริมความรู้ และการสืบสานความรู้หรือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้ทุกส่วนต่างมีลักษณะที่ไม่หยุดนิ่ง คือ เคลื่อนไหวตามจังหวะของ สถานการณ์ หรือบริบทชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา ความสามารถในการผลิตหัตถกรรมพื้นบ้านให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดแก่ครอบครัว โดยแต่ละส่วนของกระบวนการจัดการความรู้ มีความหมายเชิงปฏิบัติการดังนี้

1. การใช้ความรู้ หมายถึง การใช้ความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจาก บรรพบุรุษ มาประยุกต์ใช้กับความรู้ใหม่เป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมพื้นบ้านสมัยนิยม

2. การสร้างความรู้ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ระดับครัวเรือน ซึ่งอาจจะเริ่มจากการ รับรู้ การอ่าน การฟัง การดู การตั้งคำถาม การคาดการณ์ การสังเกต การสนทนา การเรียนรู้จาก การปฏิบัติงาน ประสบการณ์ แล้วรวบรวมหรือการสังสมชุดความรู้ไว้ โดยผ่านกระบวนการคิด อย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ใหม่ที่สอดคล้องหรือเหมาะสมกับสถานการณ์ที่ เปลี่ยนแปลงไป

3. การสังสมความรู้ หมายถึง การคัดหรือการเลือกสรรองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ มารวบรวมไว้ มีทั้งลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติในการประกอบอาชีพ ที่เป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก่ บันทึก หนังสือ เอกสารต่าง ๆ และที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก่ องค์ความรู้ที่แฝงอยู่ในประสบการณ์การประกอบอาชีพ

4. การส่งเสริมความรู้ หมายถึง การให้ การถ่ายทอด และการแบ่งปันความรู้ เพื่อเพิ่มพูนและยกระดับความรู้เดิม เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม ภายในครอบครัว เพื่อขยายความรู้ที่อยู่ในตัวตน อยู่ในตัวเจ้าของผลิตภัณฑ์ให้กระจายสู่คนในครอบครัว

5. การสืบสานความรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ระดับครัวเรือนผู้ประกอบการ อาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านสามารถพัฒนาตนเองในความสามารถการผลิตให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ในขณะเดียวกันสามารถส่งเสริมความรู้ให้รุ่นลูกหลานยึดไว้เป็นอาชีพในการหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาเรื่อง “การจัดการความรู้ระดับครัวเรือนของผู้ประกอบอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้าน กรณีศึกษา องค์กรชุมชนจักษานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่บางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง” ในครั้งนี้ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วนหลัก ๆ คือ

1. โดยส่วนตัวของผู้ศึกษาแล้ว มีความรู้ ความเข้าใจถึงกระบวนการจัดการความรู้ระดับครัวเรือนของผู้ประกอบอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้าน รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการจัดการความรู้หัตถกรรมพื้นบ้านภายในครัวเรือน ให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์หรือบริบทชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไป

2. ผลของการศึกษาที่ถูกจัดการให้เป็นความรู้ชัดแจ้ง ด้วยลักษณะการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรนี้ องค์กรชุมชนได้นำไปเป็นส่วนหนึ่งของการเป็นฐานข้อมูลที่ใช้สำหรับการส่งเสริมความรู้ ทักษะ ความสามารถทางด้านอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านการจักสานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ให้แก่สมาชิกในองค์กรชุมชน ดังเช่น ผลการศึกษาส่วนหนึ่งที่พบว่า ครัวเรือนผู้ประกอบการอาชีพจะสามารถจัดการความรู้ นับตั้งแต่ระดับพอใช้ เป็นระดับดี เรื่อยมาจนกระทั่งมีระดับดีมากได้นั้น เป็นผลมาจากการที่ครัวเรือนผู้ประกอบการอาชีพ ได้เน้นการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันทุกขณะที่ทำงานจักสาน ถึงแม้โดยข้อเท็จจริงแล้วสมาชิกภายในครัวเรือนจะมีชุดภูมิหลังความรู้แตกต่างกัน แต่ก็ด้วยความแตกต่างนี้เอง ที่สามารถส่งผลให้ครัวเรือน ผู้ประกอบการอาชีพเกิดการสร้างความรู้ใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง และด้วยข้อค้นพบดังกล่าว องค์กรชุมชนจึงนำมาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมความรู้ในลำดับต่อมา

3. ผลของการศึกษาที่ถูกจัดการให้เป็นความรู้ชัดแจ้ง ด้วยลักษณะการบันทึกเป็นราย
ลักษณะอักษรนี้ ยังสามารถเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐ ในการใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อการ
กำหนดแนวทางการส่งเสริมความรู้และฟื้นฟูการประกอบอาชีพ ที่นำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่คน
หรือชุมชน มีความสัมพันธ์อยู่เดิมให้เป็นอาชีพที่สามารถเสริมสร้างรายได้แก่กลุ่มเป้าหมายอย่าง
ต่อเนื่อง